

Školní vzdělávací program školní družiny při

Základní škole a Mateřské škole Dušejov

Motto: *Okamžik je jedna část života, kterou bychom měli prožít nejlépe, jak jen to půjde.*

Č.j. 40/2023

Schváleno pedagogickou radou: 29.8. 2023

Aktualizace dokumentu: k 1. 9. 2026

Vypracovala: Klára Lehká

Ing. Martina Neprašová Ph.D.
ředitelka školy

Obsah:

I. Identifikační údaje

II. Charakteristika školní družiny

III. Podmínky vzdělávání účastníků školní družiny

- Materiální podmínky
- Personální podmínky
- Ekonomické podmínky
- Podmínky bezpečnosti práce a ochrana zdraví
- Organizační podmínky
- Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

IV. Formy vzdělávání

V. Cíle výchovně vzdělávací práce

VI. Specifické pedagogické cíle pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

VII. Jazyková příprava žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka

VIII. Metody vzdělávání ve školní družině

IX. Klíčové kompetence v ŠD

X. Obsah vzdělávání školní družiny

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Posilování komunikačních dovedností
- Odpovědnost za své chování
- Ovládání negativních citových reakcí
- Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- Formování životních postojů
- Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

XI. Evaluace a autoevaluace

XII. Závěr

I. Identifikační údaje

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Dušejov, příspěvková organizace

Adresa školy: Dušejov 86, 588 05 Dušejov

IČO: 75022401

Ředitel: Ing. Martina Neprašová Ph.D.

Kontakty: ředitelna: 567 272 449
kancelář: 567 272 228

Internetové stránky: www.zsdusejov.cz

Zřizovatel: Obec Dušejov, Dušejov 109, 558 05 Dušejov
tel.: 567 272 120

Platnost dokumentu: 1.10. 2024

Podpis ředitelky:

Razítko školy:

II. Charakteristika školní družiny

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání, přípravu na vyučování a odpočinkovou činnost pro žáky prvního stupně (popř. žáky druhého stupně) základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce. Provoz školní družiny je ve dnech školního vyučování a v době školních prázdnin. Po projednání se zřizovatelem může ředitel školy provoz v době prázdnin přerušit.

Hlavním posláním školní družiny (dále i ŠD) je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace. Družina plní funkci relaxační, kompenzační a výchovně-vzdělávací. Mimo činnost výchovně vzdělávací plní částečně také funkci sociální, to znamená dohled nad účastníky zájmového vzdělávání po určitou dobu před nebo po skončení školního vyučování. Umožňuje účastníkům společnou činnost v době mimo vyučování v nestresujícím funkčním prostředí, které splňuje podmínky podnětnosti, navozuje kreativitu a odpovídající seberealizaci.

Školní družina je součástí základní školy a její prostory jsou umístěny ve druhém patře budovy. Jedná se o dvě místnosti, hernu s kobercem a pracovními stoly a pracovnu s pracovními stoly pro ranní a odpolední družinu. Dále k datu 1.9. 2026 otevřeno 3. oddělení pro žáky 2. stupně.

K datu 1.9.2026 otevřeno nové oddělení v přízemí budovy. Jedná se o jednu místnost s kobercem a s pracovními stoly.

Jsou využívány i ostatní prostory školy - třídy s interaktivní tabulí, počítačová učebna, školní hřiště, tělocvična v místní sokolovně.

III. Podmínky vzdělávání účastníků školní družiny

Materiální podmínky

Prostředí, ve kterém probíhá vzdělávací činnost, je bezpečné. Školní družina je vybavena novým nábytkem.

Vybavení hračkami, náčiním, pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu účastníků i jejich věku. Je také průběžně obnovováno a doplňováno.

Ke sportovním činnostem využívá školní družina prostory a náčiní pro výuku.

Na výzdobě prostor a okolí školy se podílí účastníci vzdělávání.

Personální podmínky

Ve školní družině pracuje jedna vychovatelka na plný úvazek a vychovatel na úvazek částečný. Vychovatelé splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost. Vychovatelé se dle možností zúčastňují vzdělávacích akcí v akreditovaných kurzech, organizačních porad, rozšiřují si svůj pedagogický i všeobecný rozhled samostudiem.

Vychovatelka/vychovatel se chová a jedná v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině. Snaží se pružně a citlivě reagovat na okamžitou situaci a na individuální potřeby účastníků.

Průběžně komunikují s rodiči, seznamují je s úspěchy a chováním jejich dítěte ve školní družině a informují je o činnostech a připravovaných akcích.

Ekonomické podmínky

Úplata za vzdělávání je stanovena 15. Vnitřním řádem školní družiny:

do 8 hod./ za měsíc – 40Kč/měs.

do 60 hod./ za měsíc – 160Kč/měs.

nad 60 hod./ za měsíc – 200Kč/měs.

Rodiče platí ve dvou splátkách :

(září - leden, únor - červen)

bezhotovostně:

účet č.: 86-2673340287/0100

variabilní symbol: rodné číslo žáka

do zprávy pro příjemce **je nutno uvést: ŠD – Jméno žáka – Třída**

Podmínky bezpečnosti práce a ochrana zdraví

Bezpečnostní podmínky jsou stanoveny řádem školní družiny. Vychovatelé jsou pravidelně školeni podle plánu práce školy.

Účastníci jsou seznamováni s možnými riziky pohybu ve škole i mimo ni, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a různých předmětů.

Účastníci jsou poučeni o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti a na komunikacích a to i v době prázdnin.

Do ŠD je možné přivést účastníka pouze zcela zdravého, to je bez známek jakéhokoli akutního infekčního onemocnění, nebo parazitního napadení.

Infekční nemoci – prosíme nahlásit v ZŠ (7 nemoc, neštovice, příušnice, vyrážky atd.).

Covid 19 – zatím žádná opatření nejsou, pouze větrání a osobní hygiena u žáků.

Školy mají povinnost předcházet vzniku a šíření infekčních nemocí, včetně covid-19. Tuto povinnost naplňují podle zákona o ochraně veřejného zdraví tím, že jsou povinny zajistit oddělení účastníka (žáka), které vykazuje známky akutního onemocnění, od ostatních a zajistit pro něj dohled zletilé fyzické osoby (§7 odst. 3 zákona o ochraně veřejného zdraví).

V souladu s doporučením odborné lékařské společnosti je za normální tělesnou teplotu obecně považována hodnota do 37°C.

Organizační podmínky

Uspořádání režimu dne dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby, aktivity a aktuální počet účastníků. Reaguje i na neplánované situace v družině.

1). Do školní družiny přicházejí žáci po skončení vyučování

a) po 4. vyučovací hodině (1. a 2. ročník dle rozvrhu) si žáky vyzvedává vychovatelka ŠD ve třídách, odvede je na oběd (dohled, stolování aj.) a po obědě do ŠD nebo na školní dvorek nebo hřiště.

b) žáci, kterým končí vyučování 5.vyučovací hodinu, odvádí na oběd vyučující. Po obědě odchází žáci do družiny, na školní dvorek nebo na hřiště samostatně. Žáci, kteří nechodí na oběd, odchází samostatně po skončení výuky do ŠD nebo domů.

c) žáci, kteří navštěvují ŠD o volné hodině mezi dopolední a odpolední výukou dochází a odchází ze ŠD samostatně. Vychovatelka přejímá za žáky odpovědnost, až ve chvíli, kdy se žáci do ŠD nebo na dvorek a hřiště dostaví.

2). Vedoucí zájmového kroužku si žáky přihlášené do ŠD vyzvedává na kroužek osobně. Po skončení kroužku zajistí bezpečný odchod žáka zpět do ŠD. Pokud žák přechází do zájmového kroužku bezprostředně po vyučování, aniž by mezi tím šel do družiny, přejímá za něj vychovatelka odpovědnost až ve chvíli, kdy se žák do družiny dostaví.

3). Rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí družině rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka z družiny, tyto údaje jsou zaznamenány na zápisovém lístku. Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky žáka nebo pokud má žák odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou než je obvyklé a je uvedeno na zápisovém lístku, sdělí rodiče tuto skutečnost družině písemně. Předem známou nepřítomnost žáka v družině zákonný zástupce oznámí písemně. Na telefonický hovor se nebere zřetel.

Časový plán činností je uveden v Plánu práce školní družiny.

Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami jsou individuálně integrováni do oddělení školní družiny s využitím speciálních pedagogických postupů.

V případě začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je možné zajištění asistenta pedagoga pro účastníka a účast vychovatelky/vychovatele školní družiny na dalším vzdělávání v oblasti speciální pedagogiky.

Dále by bylo přínosné zajistit vybavení družiny speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami např. zápůjčkou ze speciálních škol, či jejich zakoupení.

Rodiče žáků i široká veřejnost jsou informováni o možnosti začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou webových stránek a informačního bulletinu.

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

IV. Formy vzdělávání

Školní družina realizuje zájmové vzdělávání formou odpočinkových, rekreačních, zájmových činností, přípravou na vyučování. Využívané formy a metody práce podporují naplňování výchovně vzdělávacích strategií školního vzdělávacího programu. Formy a metody se soustřeďují do tří neoddelitelných oblastí:

- individualizace
- kooperace
- zdravá soutěživost

Odpočinkové činnosti mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě.

Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, jedná se o odpočinek aktivní, hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti rozvíjejí osobnost žáka a umožňují žákům seberealizaci i kompenzaci školních neúspěchů. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Příprava na vyučování zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností. Není povinnou činností školní družiny. Školní poznatky jsou upevňovány, doplňovány a procvičovány formou hry.

Účastníci jsou podněcováni k vlastní aktivitě. Tyto aktivity probíhají formou individuální nebo skupinové činnosti. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený.

Těmto záměrům odpovídají jednotlivé činnosti i volba metod a forem jako např.:

a) metody a formy

- dramatizace
- projekty
- jazyková výchova

b) činnosti

- výpravy za poznáním
- práce s knihami, časopisy a encyklopediemi
- práce na počítači
- hra
- vyprávění
- výtvarné činnosti
- pohybové aktivity
- relaxace a odpočinek
- hudební činnosti

V. Cíle výchovně vzdělávací práce

- nabízet smysluplné využití volného času žáků,
- zlepšovat komunikaci,
- zefektivnit spolupráci mezi základní školou a školní družinou,
- hledat možnosti ke zkvalitnění komunikace s rodiči,
- učit se poznávat, jednat, žít ve společnosti,
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám,
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- vést žáky k samostatnosti,
- vychovávat z žáků svobodné osobnosti, které budou umět vhodně obhájit svá práva a vyjádřit svůj názor,
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k životu,
- zajistit individuální přístup k žákům,
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky,
- rozvíjet kulturně-estetické dovednosti,
- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém žijeme.

VI. Specifické pedagogické cíle pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- začlenění žáků do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře,
- podpůrná opatření k začlenění do činností – asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče,
- činnosti respektující možnosti žáka – činnosti shodné na úrovni žáka,
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka.

VII. Jazyková příprava žáků s nedostatečnou znalostí českého jazyka

U žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je důležité rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do výuky v běžných třídách.

Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti.

V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické. Jako podpůrný materiál lze využít [Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání](#).

VIII. Metody vzdělávání ve školní družině

- výklad,
- skupinová práce,
- komunitní kruh, rozhovor

- vyprávění,
- doplňování textů, zápisů,
- centra aktivit,
- exkurze, výstavy, besedy,
- práce s mapou, atlasem,
- spolupráce s rodiči a veřejností,
- kvízy, křížovky, doplňovačky, hlavolamy,
- praktické činnosti,
- multimediální výchova,
- hry – pohybové, konstruktivní, stolní, společenské, tvořivé, didaktické,
- relaxace,
- práce s informacemi,
- vycházky,
- projekty a programy,
- soutěže, ankety, dotazníky.

IX. Klíčové kompetence v ŠD

Kompetence je něčím, co nám umožňuje vykonávat nějakou činnost. Klíčové kompetence pak představují nejen osvojování znalostí, ale i potřebný rozvoj schopností, dovedností, získávání postojů a tvorbu hodnot, které jsou pro osobní i profesní život člověka jako jedince nejvýznamnější.

V zájmovém vzdělávání u účastníků rozvíjíme kompetence:

1. Kompetence k učení

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, je efektivně využívá v praktických i tvůrčích činnostech, a praktickém životě
- získané vědomosti uvádí do souvislostí, propojuje poznatky z různých oblastí a klade si otázky a hledá na ně odpovědi
- samostatně pozoruje a experimentuje
- učí se s chutí, umí posoudit vlastní výsledky, volí vhodné způsoby k učení, umí zhodnotit své výkony a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů a tyto mu jsou motivací k řešení dalších problémů a situací
- při řešení situací užívá logických, matematických a empirických (na základě zkušeností) postupů
- chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým textům a záznamům, obrazovým materiálům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji
- využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v družině, dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- podílí se na utváření příjemné atmosféry, je ohleduplný k ostatním, vhodným jednáním přispívá k upevňování vzájemných vztahů,
- vnímá nespravedlnost, agresivitu a šikanu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

5. Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

- odhaduje rizika svého jednání ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chrání své zdraví a životní prostředí

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla
- dbá na zdraví při práci

7. Kompetence k naplnění volného času

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času
- umí vhodně relaxovat
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říci „ne“ na nevhodné aktivity
- vede k seberealizaci

X. Obsah vzdělávání školní družiny

Výchovné působení vychovatelky/vychovatele v družině vychází z požadavků pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her). Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Posilování komunikačních dovedností
- Odpovědnost za své chování
- Ovládání negativních citových reakcí
- Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- Formování životních postojů
- Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu a zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- rozvoj pohybové činnosti (pohybové hry v přírodě a tělocvičně)
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se a naslouchat
- uplatnění se v kolektivu
- tolerance, ohleduplnost a otevřená komunikace

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvalit
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádání se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- zvyšovat sebevědomí kladným hodnocením
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů - drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce školní družiny
- tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznávat

XI. Evaluace a autoevaluace

Hodnocení ŠVP pro ŠD bude prováděno jednou za rok. Na základě hodnocení bude ŠVP upraveno pro další školní rok.

Hodnocení vedení školy (kritéria hodnocení)

- Způsob motivace
- Vedení činnosti ŠD
- Pestrost činnosti
- Individuální přístup k účastníkům
- Dodržování BOZP
- Rozvoj osobnosti žáka
- Námětová pestrost
- Spolupráce s rodiči
- Prezentace ŠD na veřejnosti
- Zlepšování materiálních a personálních podmínek

Autoevaluace – vnitřní hodnocení ŠD napomáhá ke zkvalitnění práce pedagoga.

Cílem je zlepšení stávajících podmínek v činnosti ŠD a lepší komunikace s rodiči žáka

Nástroj autoevaluace

- Rozbor dokumentace ŠD
- Zpětná vazba od žáků (rozbor se žáky)

- Zpětná vazba od rodičů (rozhovory s rodiči na třídních schůzkách nebo individuálně)
- Rozhovory s pedagogy
- Hodnocení ředitelkou školy

Časový harmonogram

- Rozhovory s rodiči v rámci třídních schůzek nebo individuálně
- Výsledky z hospitací ředitelky školy
- Průběžné sledování a rozborů se žáky

XII. Závěr

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Žáky se snažíme oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají.

Ideálním prostředím, kde se žáci mohou učit domluvit, komunikovat a spolupracovat s nejrůznějšími lidmi je přirozená vrstevnická skupina ve školní družině.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti žáka. Přejeme si, aby z žáků vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace se smyslem pro zodpovědnost.

V Dušejově 1.10. 2024

